

Les fonts, els ponts, el riu Galligants i la riera de Santa Margarida de la Vall de Sant Daniel i les benetes als segles XVII i XVIII

Montserrat Moli Frigola, II Università di Roma "Tor Vergata", Real Academia de la Historia, Jardins.Icea.

La situació del cenobi de Sant Daniel de Girona, estava delimitat pel riu Galligants i la riera de Santa Margarida, doncs a diferència d'ara, el cenobi arribava fins a la font romana o font d'en Pericot, aigua de la qual s'abastia conjuntament a les aigües de la riera esmentada, que baixava dolçament a la dreta del cenobi, menys quan plovia dies i dies. En trobar-se a la Vall Umbrosa, es quedava isolat durant els setges, en tancar-se el Portal de Sant Pere. El fet es repetia, quan es trencaven les palanques de fusta del Galligants, ja que s'hi anava des del camí que sortia del Portal de Sant Cristòfol i quan hi havia un gran aiguat com el de 1779, després del qual l'abadessa Antònia de Tord de Prats, per estimular la tornada de fidels, atorgà 18 lliures als pobres que assistissin a la Commemoració dels Difunts de l'Orde.

El mateix any compliren l'ordre del Governador, que les amenaçà en tancar el Portal de Sant Pere sinó arreglaven "la carretera del monestir per cotxes i carretes". Per iniciativa pròpia, adobaren "el camí sota lo forn den Franch [...] per defensar las ayguas del Onyar, que [...] no deixaven anar al Monestir" en impedir desembocar el Galligants.

Referen, així mateix, quatre vegades les palanques, reforçaren "amb feixina les defenses de la riera", restauraren els vivers i el sortidor del Jardí i la Font romana, malmesa i plena de llot i plantaren "150 arbres blancs, polls des de la Font del Bisbe fins a l'horta de Caputxins", situada prop Sant Pere, imitant la plantada d'oliveres feta per la benedicció abacial d'Elionor de Farners de Marimon el 1751.

Des de 1781 decidiren "cavar tota la plaça davant lo RI Monestir, aplanant dita fins a la cantonada de l'horta [i] treginar la terra aportada de jument a diferents paratges", descalçats, per la Processó de Corpus, la professió i el funeral de les monges.

Davant la crisi de subsistències, els aiguats i les pedregades, augmentaren els furts de llenya, motiu pel qual posaren termes als masos propis i feren portar arbres trencats, per estalviar-se la llenya des de 1786. Durant la Guerra Gran, en veure arribar refugiats de les zones en guerra, pagaren el sometent dels pobles, on tenien propietats: Galliners, Girona, Sant Daniel, Riudellots de la Selva, Madremanya, Sant Andreu Salou, Sant Martivell, Salitja, Montfullà, Massanes i Vilajuiga.

Per estalviar des del 1788, el masover del Mas Català, plantà al Jardí “gran nombre de moreras” per no haver de comprar tanta fruita i fer-ne melmelades pels hostes. Es renovaren les teulades, el rellotge i el campanar, malmesos per la pedregada de 1787, que el 1792 es recobriren amb la terrissa d’Anton Bonet del carrer de Canaders, malgrat deixaren de pagar arrendataris i delmers de 26 pobles.

A causa del continuat mal temps, les males collites i les pluges de 1791, hagueren d’adobar novament la carretera de les masies, “el repeu del capdavall del camí de l’hort”, la barana de la font del Bisbe i la “plassa balladora”, identificable amb la plaça dels músics, a causa de la precarietat dels materials emprats. Assessorades pel caputxí, expert en arquitectura, fra Anton de Vic restauraren el cenobi, el cementiri, el jardí, el pou, les fonts, especialment la Font Romana i portaren sorra de l’Onyar per la placeta del cenobi. El 1792 continuaren l’obra, empedrant la carretera del Mas Presas i la “davallada de la font [...] que va a la Font Romana”.

Davant les incursions dels francesos el 1793, es prepararen per la defensa del cenobi, avituallant-se, fent portar 12 carretades de llenya i 8 quintars de carbó per escalfar-se. Decidides feren recompondre les armes del cenobi i compraren 15 lliures de pólvora i 3 de bales perquè els treballadors del cenobi “fassen ronda y guarda del Monastir”, a més de de fer posar panys i forrellats a les masies i les corts de la vall per evitar els furts constants de bestiar i amb gran dolor “aterrar los arbres de la riera Galligants (que havien fet plantar) i fer treginar las sacas en la plaça”, per evitar emboscaments.

Després de saludar els veïns de la vall durant la festa de Sant Daniel de setembre, la comunitat en carretes es refugià a Santa Clara i Sant Antoni de Barcelona, deixant al cenobi “un cabo y sinch soldats d’artilleria”.

Demostraren el seu coratge, l’octubre de 1802, quan Carles IV, volgué caçar a la vall i demanà “que els camins estiguessin amb la deguda forma per no tropessar lo cavall de Sa Majestat”. S’hi oposaren, però encarregaren Narcís Mont “estar a la mira de quan arribava al Fort Contestable” i feren adobar la placeta, traient les pedres, posant-hi terra portada de l’Onyar i ornant el Parlador amb els domassos grocs, que el rei no veié, en desdir-se de la cacera.